

ŐSZERKEZET

- közelít a tél... -

Kalendárium

- November - Őszutó hava

Természetrajz

- Karvaly, tiszafa

Mese

- Rombolni könnyű

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Fővárosunk

- Újabb néhány szó Budapestről

Óperencián is túl

- Ubul kapitány felhívása

A címlapot illusztrálta:
Vadler Júlia, 5 éves

November- Őszutó, Szent András hava

A kalendárium rovatban évről évre más és más szempontból közelítettem meg a hónap ünnepeit. Esett szó a hó híres magyar születéseiről épp úgy, mint a feledésbe merülő népszokásainkról vagy a magyar szentjeink életéről.

Mostantól a jeles napok nyomán szeretnék környezetvédelemről és az adott hónap (életünkben fontos) eseményeiről írni.

Mivel november 18-án van a Füstmentes Világnap, ezért a dohányzásról szeretnék néhány gondolatot megosztani veletek.

1492-ben Kolumbusz Kristóf először találkozik dohányzó indiánokkal. A XVI. században már megjelennek az első dohányültetvények Amerikában. Az 1900-as évekig pedig világszerte elterjedt a cigaretta.

Hiába válik egyértelművé, hogy a tüdőrák (és sok más súlyos betegség) a dohányzással szoros kapcsolatban áll, csak nagyon lassan sikerül visszaszorítani a cigaretta megerősödött hatalmát. Írország (majd Málta, Norvégia és Svédország) volt az első, amely ez évben betiltotta a nyilvános helyeken való „füstölgést”. A törvényszegőket nagyon magas bírsággal büntetik (akár 3 ezer euróra is).

A cigarettafüst a közvetlen környezetet is szennyezi, ezért nem mindegy, hogy hol gyújt rá az ember. November 18-a lehetőséget ad arra, hogy – legalább egy napra – megszabadulhasson minden érintett a cigaretta „rabságától”. Mert hogy rabság ez a javából, ahonnan nagyon nehéz szabadulni. De lehetséges, mint ahogy nekem is sikerült. Csak kellő kitartás és hit szükséges hozzá.

Vallási ünnepek:

November 1.: Mindenszentek ünnepe

November 2.: Halottak napja

November 5.: Szent Imre herceg emlékezete

November 13.: Magyar szentek és boldogok emléknapja

November 19.: Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepe

November 21.: Krisztus Király ünnepe

November 28.: Advent 1. vasárnapja

November 30.: András apostol emlékezete

Jeles napok:

November 3.: A Magyar Tudomány Napja

November 7.: Nemzetközi Rákellenes Világnap

November 8.: A Városok Napja

November 12.: A Szociális Munkások Napja

November 14.: A Cukorbeteg Napja

November 16.: A Tolerancia Napja

November 17.: Budapest Ünnepe

November 18.: Füstmentes Világnap

November 20.: A Gyermek Joga Napja

November 25.: A Háborús Játékok Elleni Világnap

November 26.: Nők Elleni Erőszak Megszüntetése Napja

November 27.: „Ne vásárolj semmit!” Nap

A Véraló Napja

A Nobel - díj Alapításának Napja

Márti

A hónap állata és növénye

A november már a tél küszöbe. A hidegre forduló, nedves időjárás az embereknek és az állatoknak is kellemetlen. Az állatok egy része, mint például a sün, aludni tér, mások továbbra is állandó mozgásban vannak. A rovarvilág erősen megfogytakozott, kételtűeket és hüllőket is már csak egészen ritkán, napos időben láthatunk.

Ahol rendszeres téli etetés folyik, ott mindig sok madár gyűlik össze, és közelükben feltűnik a **Karvaly** is. Hirtelen bukkan elő és meglepetésszerűen csap a lakmározó madarak közé.

A Karvalyt korábban kártékony madárnak tartották, amelyet pusztítani kell, ma szerencsére már védett madár. Annak ellenére, hogy apró madarakkal él, hasznos, mert az öreg, beteg vagy sérült példányokat fogja ki a többi közül.

A Karvaly egész évben nálunk marad. Ősztől tavaszig rendszeresen felbukkan a falvak és városok környékén, rémületben tartva a verebeket. Tavasszal már egyre ritkábban lehet karvallyal találkozni, a fészkelő párok ugyanis visszahúzódnak az erdőbe.

A növények közül ebben a hónapban a **tiszafáról** tudhattok meg egyet s mást. Ez egy olyan tűlevelű fa, amely 2000 évig is élél! Igen lassú növéssű, fája pedig nagyon kemény. Hazánkban őshonos, de nem gyakori, a Bakonyban van nagyobb állománya. Ezen kívül, mivel gyakori dísznövény, inkább csak kertekben, parkokban találkozhatunk vele.

A tiszafa koronája széles, kúpos, lombja sötétzöld. Kérge vöröslő, s vékony lapokban, pikkelyekben hámló. A porzós és a termős virágzatok külön fán jelennek meg. A termős virágon élénkpiros, húsos magköpeny védelmében fejlődő mag őszre érik meg. Ez a madarak csemegéjéül szolgál a téli înséges napokon. Ennek a magköpenynek a kivételével az egész növény mérgező. Védett faj!

J. Toman, J. Felix, K. Hisek: A természet képekben c. Könyve, David More - Alastair Fitter: Fák c. Könyve, az Európa madárkalauza c. Könyv és Schmidt Egon nyomán.

Összeállította:
Kriszti

Karvaly

csőr: sárga, csúcsa fekete
szem: belül fekete, kívül narancssárga

A szem fölött fehér sáv található.

1: kékesszürke
2: fehér

A hasoldal fehér alapon vörhenyes szalagokkal tarkított.

láb: sárga

hím Karvaly

(A tojó nagyobb, mint a hím, és kisse eltérő a színezete.)

Tiszafa

levelek: sötétzöldek

piros magköpeny

A magköpeny kezdetben zöld.

Rombolni könnyű

Szerették az állatok a rét közepén álló közös játszóteret, a színes játékokat sorra kipróbálták. Egy borús éjszakán azonban a hetvenkedő farkas és az erőfitogtató róka sétált a térre.

Ők nem hintázni vagy bámészkodni akartak, csak pusztítani. Hogy megmutassák egymásnak, milyen rosszaságokra képesek, elhajlították a hinta tartóoszlopát, felborították a forgót, és kifordították a földből a libikókát.

Mielőtt azonban eltűnhettek volna rombolásuk helyszínéről, az éber medveapó fülön csípte őket. A hatalmas mackó mancsaiban már sem a róka, sem a farkas nem volt

nagylegény, szánták-bánták bűneiket.

Medveapó, bár rettentően dühös lett a vandálság miatt, nem náspángolta el őket, hanem azt szabta ki büntetésül a két cudarnak, hogy reggelre mindent állítsanak vissza az eredeti helyére. No most aztán megtapasztalhatta a róka is és a farkas is, hogy amit egy perc alatt tönkre lehet tenni, azt felépíteni hosszú órák fáradságos munkájába kerül.

Reggelre a nyelvük lógott az erőfeszítéstől, a hátukon folyt a verejték a nehéz feladatoktól, és a térdük is reszketett a hajszoiságtól. Nem is romboltak soha ezután, megjegyezték örökre a leckét.

Turcsányi Dóra, 8 éves

Egészség-abc

- gyógynövények -

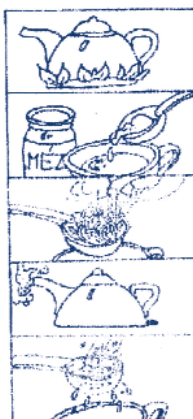
Egy régi közmondás szerint: „Fűben-fában orvosság van.” Ha összefűzöd helyes sorrendben a szótagokat, megkapod ezen növények összefoglaló nevét.

vé gyógy nyek nö

Télen a megfázásos, meghűléses betegségek megelőzésében (is) segítenek a gyógynövényekből készült gyógyteák (pl. hársfa, kamilla, csipkebogyó).

A képek összekeveredtek. Jelöld számokkal a kamilla- és a hársfatea készítésének megfelelő sorrendjét.

☐

☐

☐

☐

☐

FORRÁZAT KÉSZÍTÉSE

1. Vizet forralok.
2. Egy evőkanálnyi szárított gyógynövényt leforrázok 2 dl vízzel.
3. Öt percig lefedve állni hagyom.
4. Szűrőn keresztül átszűröm.
5. Egy kávéskanálnyi mézzel édesítem.

Melegen fogyasztható.

Agi

1. Milyen múzeum nincs Budapesten? Húzd alá!

TERMÉSZETTUDOMÁNYI

HÁZTARTÁSI

SZÉPMŰVÉSZETI

TENGERBIOLÓGLAI

KÖZLEKEDÉSI

MEZŐGAZDASÁGI

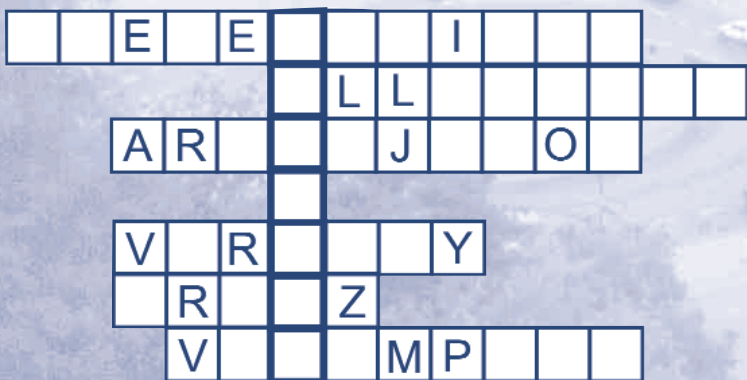
NÉPRAJZI

11. Az alábbi állítások igazak vagy hamisak? Írd melléjük!

- A Szent István-bazilika az ország legnagyobb temploma. _____
- Itt található az ország legnagyobb harangja, ami 9 tonna tömegű. _____
- A Duna-parti sétányt Kék Duna keringőnek is hívják. _____
- Budapest 8 hőforrása napi 70 millió liter termálvízzel 12 gyógyfürdőt táplál. _____
- Budapesten 8 híd épült a Duna felett. _____

III. Keresztretjérvény

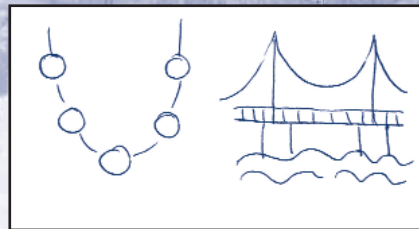
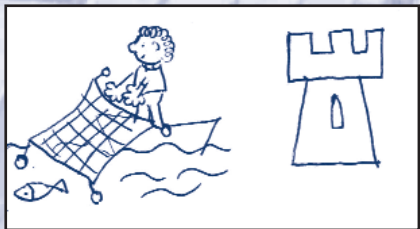
Írd be a sorokba a megfejtést, s a vastag függőleges keretben Budapest egyik nevezetességét fogod megkapni.

1. Budapest egyik szigete.
2. Hogy hívják azt a helyet, ahol trópusi és sarkvidéki állatokat is láthatsz?
3. Híres költőnk, aki idős korában a Margit-sziget tölgyfái alatt írta verseit.
4. Szent-Györgyi Albert Budapesten született. Ez a vitamin kötődik nevéhez.
5. Itt közlekedik a Budavári sikló.
6. Hogy hívjuk azt, amikor a folyó kitér a medréből?
7. Ezen a helyen sokféle, különleges játék van.

IV. Képrejtvény

Melyik híres budapesti építményekre ismersz?

Összeállította: Zsuzsa

Újabb néhány szó Budapestről

Már múltkor is meséltem nektek néhány érdekességet Budapestről, s most folytatni szeretném. Buda település egyidős a honfoglalással, de igazán a tatárjárás körül – az 1200-as években – indult igazán fejlődésnek. 1347-ben a királyi udvar ideköltözött, s majd Mátyás király uralkodása alatt fényes királyi lakhellyé vált.

A 150 évig tartó török uralom – s különösen Buda három hónapos ostroma – jelentős károkat okozott a városban.

Az újjáépítés a romokon indult meg, s szép épületeket adott a városnak. 1873-ban létrejött Budapest, s ez méltó, új királyi palota születését hozta magával. Óriási fejlődést élt meg ekkoriban a város. Sorra készültek el a stílusos bérházak, széles utak, sétányok, villák. Kulturális épületek tucatjai is ekkor nőttek ki a földből: pl. Operaház, Zeneakadémia.

Sajnos a II. világháború sok házat lerombolt. Helyre állításuk sok időt, pénzt emésztett fel. A mai Budapesten keverednek a régi – akár több száz éves – és a modern épületek egymással úgy, hogy a sétát kedvelők mindig találhatnak felfedeznivalót.

Budapest európai nagyváros, amely az Unióhoz való csatlakozásunk után remélhetően még több idelátogatót fog vonzani.

Tudtad-e, hogy:

- a Hősök terén található Millenniumi Emlékmű szoborcsoportha a honfoglaló törzseknek és Árpád fejedelemnek állít emléket.
- a Citadellát eredetileg erődítmények építették a város védelmére.
- Budapesten található Európa legnagyobb s talán legszebb gyógyfürdője a Széchenyi Gyógy- és Strandfürdő a Városligetben.
- Budapesten több fürdőt is építettek a törökök. Például a Király vagy a Rudas Gyógyfürdőt. A Király Gyógyfürdőt azért építették messze a forrásoktól, hogy esetleges háború esetére is biztosítva legyen a fürdés lehetősége a váron belül.
- gyermekvasutasok irányításával erdei kisvasút jár a Budai-hegyekben.

Zsuzsa

Kedves Gyerekek, Őbul kapitány vagyok.

Idestova 20 éve szelem a hullámokat a tengeren.

Útjaim során nagyon sokféle víziállattal és -növénnnyel találkoztam. Megismerhetitek ti is őket, ha válaszoltok a kérdéseimre. Helyes válaszaitokért pontokat kaphattok. A játék végén (2005. május) az első 10 helyezett ajándékban részesül.

Minden hónap 25-ig küldjétek be az újság utolsó oldalát a nevemre és címemre.

Az életkorotokat és neveteket el ne felejtsetek ráírni a papírra!

Cím: **MMSz Egyesület Módszertan (Űbul kapitány)**

1033 Budapest, Miklós u. 32.

I. Milyen halmazállapotban fordul elő a víz a Földön? Írj rá 3 példát! (6 pont)

II. Nevezd meg 8 tengeri élőlényt! (8 pont)

III. Hogyan kapcsolhatók az egyes képek a vízhez? (3 pont)

IV. Nyomozz, ki lehet ő? (1 pont)

Palackorrú fajtája is ismert. Intelligens állat. Tanulékony. Áramvonalas testű. _____

V. Színezd ki a halakat! (4 pont)

Összeállította: Gizus

LAJOS U.:

Mini manók kézművese: szerdánként 10.30-tól

Kézműves foglalkozások nagyoknak: hétfőnként 16.30-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 15. (hétfő) 16.30-tól
november 24. (szerda) 10.30-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Sakk-kör műkedvelőknek: keddenként 17.00-tól

Baba-mama klub: november 18. (csütörtök) 10.30-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

HUSZTI ÚT:

Kézműves foglalkozások kicsiknek: szerdánként 16.00-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 18. (csütörtök) 16.00-tól
november 24. (szerda) 16.00-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Filmklub: november 6. (szombat) 16.00-tól

Agyagozás: csütörtökönként 16.00-tól

Állatok nyomában: november 26. (péntek) 16.00-tól

Júlia játszóháza: november 5., 24., 25. délután

Baba-mama klub: november 19. (péntek) 10.00-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

KERÉK U.:

Kézműves foglalkozások kicsiknek: szerdánként 10.00-tól

Óvodások kézművese: szerdánként 16.30-tól

Kézműves foglalkozások nagyoknak: péntekenként 16.00-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 17. (szerda) 16.30-tól
november 26. (péntek) 16.00-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Agyagozás: csütörtökönként 15.30-tól

Baba-mama klub: november 8., 22. (hétfő) 10.00-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

ZEMPLÉN U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként 16.00-tól

szombatonként 15.00-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 6. (szombat) 15.00-tól
november 20. (szombat) 15.00-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Baba-mama klub: november 3., 17. (szerda) 10.00-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

GYŰRŰ U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként 15.00-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 3. (szerda) 15.00-tól
november 17. (szerda) 15.00-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Baba-mama klub: november 12., 26. (péntek) 10.00-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

SILVÁNUS SÉTÁNY:

Kézműves foglalkozás: hétfőnként és péntekenként 16.00-tól

„UNIKAT” kézműves foglalkozások: november 8. (hétfő) 16.00-tól
november 26. (péntek) 16.00-tól

(Az UNIKAT kézműves újság támogatásával.)

Énekes-mondóka foglalkozás: keddenként 10.30-tól

Diavetítés: a hónap 1. és 3. csütörtökjén 17.00-tól

Agyagozás: a hónap 2. és 4. csütörtökjén 17.00-tól

Baba-mama klub: november 10., 24. (szerda) 10.00-tól

(Az Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat támogatásával.)

A kiadványt támogatják: Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium és a

„Budapest Bank Budapestért” Alapítvány

Kedves Gyerekek!

Biztosan sok érdekes mesét olvastatok már a hétfejű sárkányról. Most el is készíthetitek. Színezzétek, majd vágjátok ki a fejeket és a testet. Utána Milton kapoccsal szereljétek össze, s így mozgatható lesz a hét fej. A farkát hajtsátok majd hátra, a lábakat meg előre. Jó munkát!

Rajzolta:
Zsuzsa

